

Briselē, 2021. gada 12. martā
(OR. en)

6976/21

SOC 142

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes secinājumi par novecošanas jautājumu integrēšanu publiskās politikas jomās

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par novecošanas jautājumu integrēšanu publiskās politikas jomās, kuri, izmantojot rakstisko procedūru, apstiprināti 2021. gada 12. martā.

Ar novecošanu saistītu jautājumu integrēšana publiskās politikas jomās

Padomes secinājumi

ATZĪSTOT, KA:

1. Sabiedrības novecošana ir ES mēroga parādība ar ilgtermiņa sociālekonomiskām un demogrāfiskām sekām, kas rada izaicinājumus un iespējas un prasa ES mēroga rīcību, lai vecāka gadagājuma cilvēki varētu izmantot savas pamattiesības un pilnībā īstenot savu potenciālu.
2. Eiropas iedzīvotāju mūža ilgums kļūst garāks nekā jebkad agrāk, un sabiedrības vecuma struktūra strauji mainās. Tiek lēsts ¹, ka līdz 2060. gadam vidējais paredzamais mūža ilgums palielināsies: vīriešiem – par 8,5 gadiem (līdz 84,5 gadiem) un sievietēm – par 6,9 gadiem (līdz 89 gadiem); ar salīdzinoši nelielām atšķirībām starp dalībvalstīm, taču tās ir ievērojamas attiecībā uz paredzamo veselīga mūža ilgumu.
3. Politikas debatēs Savienības līmenī un arvien lielākā skaitā dalībvalstu atzinīgi tiek vērtēts vecāka gadagājuma cilvēku ieguldījums visos sabiedrības aspektos: gan ņemot vērā viņu ekonomikas sniegumu darbietā kā uzņēmējiem (ražotājiem) vai patērētājiem, gan sociālajā kohēzijā kā brīvprātīgajiem, aprūpētājiem vai starppaaudžu mācīšanās veicinātājiem ar visām viņu uzkrātajām zināšanām un pieredzi.
4. Vecāki cilvēki nav viendabīga grupa; visa mūža garumā viņiem ir dažādas vajadzības, vēlmes un iespējas.

¹ "Ageing Europe", Eurostat, 2019. gada izdevums, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-02-19-681>.

5. Lai gan pēdējās desmitgadēs cīņā pret nabadzību vecāka gadagājuma cilvēku vidū ir gūti ievērojami panākumi, ir vispāratzīts, ka vecāka gadagājuma cilvēki ², jo īpaši vecāka gadagājuma sievietes ³, ir pakļauti augstam nabadzības vai sociālās atstumtības riskam. Vecāka gadagājuma cilvēku ienākumi vidēji ir nedaudz zemāki (92 %) nekā visu iedzīvotāju ienākumi. Tomēr viņu nabadzības rādītāji ir zemāki (16,1 % salīdzinājumā ar 16,5 % uz ES 27 valstu iedzīvotāju kopskaitu 2019. gadā), un tas – pateicoties vienlīdzīgākai vecuma ienākumu sadalei. Sociālajiem pārvedumiem un jo īpaši pensijām, ir nozīmīga loma vecāka gadagājuma cilvēku nabadzības riska rādītāju samazināšanā, bet to ietekme dažādās dalībvalstīs ir ļoti atšķirīga.
6. Lai gan ES tiesību akti aizliedz diskrimināciju vecuma dēļ (dēvēta arī par "vecumdiskrimināciju"), tā ir bieža parādība, kas stigmatizē vecāka gadagājuma cilvēkus un pārklājas ar citiem diskriminācijas iemesliem. Ar vecumu saistītas diskriminācijas sarežģītības un daudzdimensionalitātes dēļ ir vajadzīgas visaptverošas daudznozaru un starpnozaru pieejas, kā arī stingra un plaša apņemšanās visos sabiedrības līmeņos īstenot vecumdienu programmu. Vienlaikus būtu jānovērš jauni vecāka gadagājuma cilvēku diskriminācijas un atstumtības iemesli, piemēram, atbalstot vecāka gadagājuma cilvēkus tādu prasmju apgūšanā, kas viņiem vajadzīgas, lai viņi varētu būt daļa no strauji mainīgās sabiedrības, kuru ietekmē digitālā pārveide un zaļā pārkārtošanās. Vecumdiskriminācija negatīvi ietekmē cilvēku iespējas, līdzdalības līmeni, veselību un labbūtību, un tā ir vērojama dažādos kontekstos, piemēram, darba tirgū, vietējā kopienā, sociālajā vidē, patērētāju sabiedrībā, politiskajās jomās un plašsaziņas līdzekļos.
7. Ir būtiski dalībvalstu sociālās aizsardzības sistēmas pielāgot, lai pienācīgi un ilgtspējīgi apmierinātu visu vecuma grupu vajadzības. Tāpēc ir ļoti svarīgi, lai sabiedrības novecošana tiktu pilnībā ņemta vērā, tādējādi ļaujot virzīt izmaiņas šajā kontekstā ⁴. Ir būtiski arī censties panākt taisnīgumu starp paaudzēm un dažādās vecuma grupās saglabāt līdzsvaru sociālā atbalsta jomā.

² https://www.who.int/health-topics/ageing#tab=tab_1

³ Publikāciju katalogs "*Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission*" (europa.eu)

⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_structure_and_ageing.

8. Vardarbībai pret vecāka gadagājuma cilvēkiem var būt dažādas izpausmes, tostarp fiziska, psiholoģiska, seksuāla vai ekonomiska, kas var izpausties kā pamešana, vardarbība vai nevērība – tā ir jauna daudzdimensiju problēma. Tai ir daudzfaktoru raksturs, un tā ir vērojama gan ģimenes, gan institucionālajā kontekstā. Neraugoties uz pieaugošo informētību, šī vardarbība joprojām ir cilvēktiesību problēma un sociāla parādība, ko bieži vien ir grūti konstatēt iesaistīto personu attiecību tuvuma un spēku nelīdzsvarotības dēļ. Tāpēc ir vajadzīgas stabilas novēršanas un intervences metodes un labi pielāgoti un kopienā balstīti uzraudzības instrumenti, kā arī citi uzraudzības instrumenti. Vardarbība, jo īpaši vardarbība ģimenē, būtiski ietekmē vecāka gadagājuma sievietes; viņas var būt īpaši neaizsargātas un var saskarties ar nepietiekamu piekļuvi atbalsta pakalpojumiem.
9. Jānovērš sociālā izolācija un negribēta vientulība, ko rada sociālā distancēšanās no vispārējiem kopienas pasākumiem. To cita starpā var panākt, veicinot jo īpaši sieviešu digitālo prātību, kas ļauj cilvēkiem vieglāk piekļūt kultūras un brīvā laika pavadīšanas pasākumiem, precēm un pakalpojumiem, tostarp finanšu pakalpojumiem, mūžizglītības un apmācības iespējām, rehabilitācijai, veselības aprūpei un sociālajiem pakalpojumiem – tie visi veicina cilvēka cienīgu, jēgpilnu un veselīgu, un aktīvu dzīvi.
10. Globālā Covid-19 pandēmija ir nesamērīgi ietekmējusi daudzu vecāka gadagājuma cilvēku fizisko un garīgo veselību. Sabiedrības veselības aizsardzībai veiktie pasākumi, jo īpaši sociālie ierobežojumi, negatīvi ietekmē šo konkrēto grupu, padziļinot minēto sociālo izolāciju.
11. Vecāka gadagājuma cilvēku gaidas, potenciālu un vajadzības ir jāņem vērā valdību un citu valsts iestāžu lēmumu pieņemšanas procesā gan valsts, gan reģionālā vai vietējā līmenī.
12. Būtu jānodrošina piekļuve īpaši sagatavotiem, uz cilvēku orientētiem un integrētiem aprūpes pakalpojumiem un līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā.

13. Mūža ilguma pastāvīgā palielināšanās rada izaicinājumus un arī iespējas šādās jomās: sociālā atbalsta nodrošināšana, veselības un ilgtermiņa aprūpes sistēmas, sociālā nodrošinājuma un aizsardzības sistēmas (jo īpaši pensiju sistēmas), darba apstākļi un drošība un veselības aizsardzība darbā, darba tirgi, kā arī ģimenes un paaudžu attiecības. Šajā situācijā ir nepieciešama iepriekšēja plānošana, vecāka gadagājuma cilvēku potenciāla apzināšanās un spēja pielāgoties, jo īpaši – sociālajai, digitālajai un finansiālajai realitātei.
14. Savienībā "senioru ekonomika" var nodrošināt nodarbinātību un ekonomikas izaugsmi dažādās nozarēs, jo īpaši veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes nozarēs. Tā var veicināt inovāciju, palīdzot efektīvāk sniegt kvalitatīvus veselības, sociālos un digitālos pakalpojumus.
15. Gados vecāku darba ņēmēju profesionālā virzība zināmā mērā balstījās uz iznīkstošām darbībām un profesijām. Tas rada būtiskus izaicinājumus prasmju un zināšanu atjaunināšanā, lai novērstu neparedzētu priekšlaicīgu darba tirgus pamešanu un šo darba ņēmēju produktivitātes potenciāla zudumu. Gados vecāki darba ņēmēji, papildus viņu uzkrātās profesionālās pieredzes un zināšanu vērtībai, var būt svarīgs elements zināšanu, prasmju un zinātniskās pārnese veicināšanā no paaudzes paaudzē. Tādēļ par prioritāti būtu jāizvirza uzdevumu un darba intensitātes pielāgošana, veselīgas darba vides un mobilitātes veicināšana un mūžizglītības vērtības atzīšana.
16. Pašreizējā sociālā struktūra un pasākumi, kas veikti saistībā ar sabiedrības novecošanu, bieži vien ir raksturīgi kādai konkrētai nozarei, ir sadrumstaloti un galvenokārt ir vērsti uz fizisko veselību, neņemot vērā tik ļoti nepieciešamo progresīvo perspektīvu, kuras mērķis ir panākt vispārējo garīgo veselību un labklājību. Ja vecumu un novecošanu pienācīgi integrē visās attiecīgajās politikas jomās, tie var būt vairāku iespēju avots.
17. Veidojot sabiedrību visiem vecumiem, kas ir gatava aktīvai ilgmūžībai un kurā cilvēki ilgāk dzīvo pilnvērtīgi, ar visu potenciālu un cieņu, ir svarīgi nodrošināt tiesības uz līdzdalību, lēmumu pieņemšanu un autonomiju, kā arī piekļuvi tām.

18. Cilvēkiem novecojot, cenas ziņā pieejami, droši un piekļūstami mājokļi ar universālu dizainu var palīdzēt saglabāt vai uzlabot veselību, labbūtību un sociālo mijiedarbību un var ievērojami uzlabot dzīves kvalitāti un autonomiju.
19. Vecāka gadagājuma cilvēku dzīves līmeni ietekmē gan turība un piekļuve pakalpojumiem, jo īpaši veselības un ilgtermiņa aprūpes jomā, gan piekļuve nodarbinātībai un līdzdalība sabiedrībā. Pieejami, piekļūstami, ilgtspējīgi un cenas ziņā pieejami labas kvalitātes sabiedriskie vai subsidētie pakalpojumi, kuros ir ņemtas vērā vecāka gadagājuma cilvēku dažādās individuālās vajadzības, ir svarīgi faktori, kas nodrošina pienācīgu dzīves līmeni. Bieži vien vecāka gadagājuma sievietēm ir mazāki ienākumi, un viņas saskaras ar lielāku nabadzības risku nekā vecāka gadagājuma vīrieši. Bieži tas ir saistīts ar darba dzīves virzību, kas ir pielāgota un/vai pārtraukta personu aprūpes dēļ, ar mazāku atalgojumu nozarēs un profesijās, kur strādā pārsvarā sievietes, ar diskrimināciju darba samaksas ziņā un ar pensiju atšķirībām aptuveni 30 % apmērā ⁵.
20. Saskaņā ar ANO Madrides Starptautisko rīcības plānu novecošanas jomā un ar to saistīto Eiropas Ekonomikas komisijas (ANO EEK) reģionālo īstenošanas stratēģiju (*MIPAA/RIS*) un aktīvu vecumdienu indeksu ⁶, kā arī ar 2017. gada Lisabonas ministru deklarāciju, kas pieņemta ANO EEK 4. ministru konferencē par novecošanu "Ilgtspējīga sabiedrība visiem vecumiem: izmantot ilgākas dzīves potenciālu" un ANO Veselīgu vecumdienu desmitgadi (2021-2030), tika secināts, ka ir būtiski "turpināt novecošanu integrēt attiecīgajās politikas jomās un apkarot dažādos vecumdiskriminācijas veidus", sniedzot ES dalībvalstīm pamatnostādnes transversālās politikas izstrādei visā sabiedrībā.

⁵ "Closing the gender pension gap?" <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200207-1>

⁶ Sagatavots kopīgi Eiropas Komisijas un ANO EEK sadarbībā

21. Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam un tās attiecīgajos mērķos ir izklāstīts globāls plāns līdzsvarotai ilgtspējīgai attīstībai, un ar to cenšas īstenot visu cilvēku cilvēktiesības visās vecuma grupās, īpašu uzmanību pievēršot visneaizsargātākajiem, tostarp vecāka gadagājuma cilvēkiem.
22. Novecošanas integrēšana ir daudzdimensionāla stratēģija, kas visās politikas jomās visos lēmumu pieņemšanas līmeņos integrē aktīvas vecumdienas un ilgdzīvošanas jautājumus, kā arī taisnīgumu starp paaudzēm.
23. Eiropas sociālo tiesību pīlāra mērķis ir nodrošināt taisnīgumu un atbalstīt ikviena iedzīvotāja ikdienas dzīvi visās vecuma grupās, nodrošinot vienlīdzīgas iespējas un piekļuvi darba tirgum, taisnīgus darba apstākļus un pienācīgu sociālo aizsardzību un iekļaušanu. Daudzi no tās principiem ir būtiski, lai atbalstītu aktīvu vecumdienu politiku un vecāka gadagājuma cilvēku vienlīdzīgu līdzdalību un iesaisti mūsu ekonomikā un sabiedrībā.
24. Komisija pieņēma stratēģiju par personu ar invaliditāti tiesībām, kuras mērķis ir īstenot ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām, lai nodrošinātu personu ar invaliditāti, tostarp vecāka gadagājuma cilvēku, pilnīgu sociālo un ekonomisko iekļaušanu sabiedrībā bez diskriminācijas un pilnībā ievērojot viņu tiesības.
25. Ar Komisijas Zaļo grāmatu par novecošanu ⁷, atspoguļojot novecošanas vispārējo ietekmi uz visām paaudzēm un dzīves posmiem, tika aizsāktas plašas publiskas debates par izaicinājumiem un iespējām, ko rada novecojošā Eiropas sabiedrība. Zaļās grāmatas pamatā ir Ziņojums par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi ⁸, kurā izklāstīti svarīgākie fakti par demogrāfiskajām pārmaiņām un to iespējamā ietekme;

⁷ Dok. 5827/21.

⁸ Dok. 8991/20.

**AICINA DALĪBVALSTIS SASKAŅĀ AR KATRAS KOMPETENCI UN ŅEMOT VĒRĀ
SITUĀCIJU KONKRĒTAJĀ VALSTĪ, VIENLAIKUS IEVĒROJOT SOCIĀLO
PARTNERU LOMU UN AUTONOMIJU:**

26. Ja tas vēl nav izdarīts, tad IZSTRĀDĀT valsts stratēģisko satvaru novecošanas integrēšanai, kurā tiktu sniegtas pamatnostādnes un ieteikumi par to, kā, ņemot vērā esošo politikas satvaru Savienības līmenī, maksimāli palielināt ieguvumus, novērst iespējamos riskus un galvenos izaicinājumus, ko rada iedzīvotāju mūža ilguma palielināšanās, un ar to rēķināties visās attiecīgajās valsts, reģionālajās un vietējās politikas jomās;
27. Veicināt saskaņotas, koordinētas un transversālas publiskās politikas, lai reaģētu uz ilgdzīvošanas radīto izaicinājumu un iespēju sarežģītību, nodrošinot vienmērīgu pāreju visā dzīves ciklā;
28. Nodrošināt transversālu un mūžilgu pieeju ilgdzīvošanai, balstoties uz cilvēktiesībām, ņemot vērā dzimumu līdztiesības aspektus un iesaistot visas attiecīgās publisko, privāto un trešo sektoru ieinteresētās personas, kā arī mērķgrupas. Paredzēt pieeju, kas aptver visu vecumu cilvēku vajadzības, cita starpā ņemot vērā to, ka vecumdienu labbūtība sākas jau agrākā dzīves posmā;
29. Uzlabot piekļuvi veselības aprūpei un ilgtermiņa aprūpei un to kvalitāti, tostarp attīstot un nodrošinot piekļuvi pakalpojumiem, ar ko tiek nodrošināta uz vecāka gadagājuma cilvēkiem orientēta un integrēta aprūpe, un veicinot labāku veselības un sociālo pakalpojumu integrāciju, lai saglabātu un uzlabotu vecāka gadagājuma cilvēku fiziskās un kognitīvās spējas;
30. Turpināt modernizēt sociālās aizsardzības sistēmas un nodrošināt, cita starpā, līdzsvaru starp visu ar vecumu saistīto risku pienācīgu segumu, finanšu stabilitāti un taisnīgumu starp paaudzēm, tādējādi nodrošinot cieņu visā dzīves gājuma laikā;

31. Apsvērt alternatīvus un elastīgākus pensionēšanās veidus, kas stimulē ilgāku aktīvo darba dzīvi;
32. Censties izveidot inovatīvus un radošus mehānismus solidaritātes un paaudžu mijiedarbības sekmēšanai, veicinot vecāka gadagājuma cilvēku un jauniešu brīvprātīgo darbu, lai izvairītos no vientulības un izolācijas, un apkarot visa veida vardarbību, tostarp ar dzimumu saistītu vardarbību un vardarbību ģimenē, ļaunprātīgu izmantošanu un nevērību pret vecāka gadagājuma cilvēkiem;
33. Apņemties veicināt aktīvas un veselīgas vecumdienas un vecāka gadagājuma cilvēku pilnīgu integrāciju sabiedrībā un kopienā;
34. Attiecīgā gadījumā TURPINĀT NOVĒRST trūkumus vecāka gadagājuma cilvēku tiesību aizsardzībā un atbilstīgi 30. punktā minētajam līdzsvaram cīnīties pret vecumdiskrimināciju un diskrimināciju vecuma dēļ jomās, kas nav saistītas ar nodarbinātību, jo īpaši izglītībā un apmācībā, piekļuvē precēm un pakalpojumiem un sociālajā aizsardzībā;
35. Kad vien iespējams, sociālās politikas pasākumus pielāgot vecāka gadagājuma cilvēku īpašajām individuālajām vajadzībām un saskaņā ar viņu vēlmēm;
36. Izveidot konstruktīvu uz dažādajām vecāka gadagājuma cilvēku grupām vērstu kultūru, kas, apzinoties viņu atšķirīgās vajadzības, iespējas un izvēles, sekmētu viņu pozitīvu tēlu, lai veicinātu iekļaujošu sabiedrību, kas nenošķir, nediskriminē vai neizplata aizspriedumus pret vecāka gadagājuma cilvēkiem (gerontofobija);

37. Veicināt aktīvu vecumdienu un paaudžu solidaritātes pamatprincipu ⁹ īstenošanu, jo īpaši attiecībā uz pamatprincipiem, kas saistīti ar darba vidi, darba vietu pielāgošanu arvien novecojoša darbaspēka vajadzībām, tostarp, kad vien iespējams, pastiprinot digitalizāciju, veicinot drošus un veselīgus darba apstākļus un laika režīmus, lai nodarbinātībā novērstu ar vecumu saistītu diskrimināciju, mudinot darba devējus paturēt darbā un pieņemt darbā gados vecākus darba ņēmējus, tostarp dodot viņiem iespēju profesionālo darbību veikt pēc parastā pensionēšanās vecuma sasniegšanas, ja par to ir panākta vienošanās ar attiecīgo gados vecāko darba ņēmēju, kā arī veicināt darba ņēmēja ilgāku, aktīvāku un veselīgāku darba mūžu, attiecīgi iesaistot sociālos partnerus viņu atbilstīgo kompetenču ietvaros;
38. Ņemt vērā vecāka gadagājuma cilvēku ar dažādu invaliditāti īpašos apstākļus vai vajadzības; veicināt piekļūstamību ražojumiem, pakalpojumiem un dzīves telpai, jo īpaši izveidot mājas un vietējos atbalsta pakalpojumus, kas palīdz vecāka gadagājuma cilvēkiem, tostarp tiem, kam ir invaliditāte, un pielāgot viņu mājvietu, lai viņi, ja viņi to vēlas, varētu droši dzīvot paši savā mājā;
39. Atbalstīt ilgtspējīgu pilsētvides un lauku plānošanu, kas, ņemot vērā vecāka gadagājuma cilvēku īpašās vajadzības, veicina viņu mobilitāti, kuras pamatā ir universāls dizains, drošību, ērtības un labbūtību un atvieglo līdzdalību sabiedriskajā dzīvē, kā arī piekļuvi visiem nepieciešamajiem pakalpojumiem un infrastruktūrai;
40. Lai nodrošinātu vecāka gadagājuma cilvēku pilnīgu mobilitāti, veicināt tādu visiem iedzīvotājiem piekļūstamu sabiedriskā transporta tīklu izveidi ar maršrutiem, kuri ir piemēroti vecāka gadagājuma cilvēku vajadzībām;

⁹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17468-2012-INIT/lv/pdf>

41. Izveidot tīkla mehānismus (publiskus vai privātus) – un veicināt to izmantošanu – ar integrētiem un pieejamiem digitālajiem rīkiem, kas vecāka gadagājuma cilvēku drošību, veselību un labbūtību garantē visos aspektos un kam ir spēja uzraudzīt viņu vajadzības, vienlaikus nodrošinot datu aizsardzību un privātumu;
42. Veicināt lielus ieguldījumus senioru ekonomikā, tādējādi virzot vietējo attīstību, teritoriālo kohēziju un ekonomikas izaugsmi, vienlaikus novērtējot vecāka gadagājuma cilvēku ražīgumu un pirktspēju;
43. Ņemt vērā vecāka gadagājuma cilvēku nozīmīgo ieguldījumu ģimenes locekļu, tostarp personu ar invaliditāti, neformālajā aprūpē un palīdzībā, ko viņi sniedz jaunākajām paaudzēm darba un privātās dzīves saskaņošanā. Šajā kontekstā veicināt aprūpes pienākumu vienlīdzīgu sadalījumu starp sievietēm un vīriešiem un VEIDOT atbalsta pasākumus, vienlaikus turpinot vēl vairāk paplašināt kvalitatīvu un cenas ziņā pieņemamu formālu ilgtermiņa aprūpi, lai atvieglotu spiedienu uz neformālajiem aprūpētājiem;

**AICINA DALĪBVALSTIS UN EIROPAS KOMISIJU TO ATTIECĪGAJĀS
KOMPETENCES JOMĀS UN PIENĀCĪGI IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU,
VIENLAIKUS RESPEKTĒJOT SOCIĀLO PARTNERU LOMU UN AUTONOMIJU:**

44. Ieņemt pieeju, kurā integrēti apsvērumi par vecumu, tostarp tāds skatījums uz novecošanu, kas ir tiesībās balstīts un kurā ņemts vērā dzīves cikls, paturot prātā sieviešu un vīriešu vajadzību dažādību un daudzveidību un apmierinot tās visiem vecumiem atvērtā sabiedrībā, ņemot vērā novecošanas integrēšanas divējādo pieeju: iedzīvotāju novecošana sabiedrībai uzliek pienākumu sagatavoties un pielāgoties iedzīvotāju individuālajām vajadzībām visa viņu mūža garumā; turpināt stimulēt un veicināt aktīvas un veselīgas vecumdienas;

45. Apņemties vecāka gadagājuma cilvēkus skatīt no biopsihosociālas un vides perspektīvas, ņemot vērā viņu individuālās vajadzības un vēlmes, veicinot pašnoteikšanos, autonomiju un pilsonisko līdzdalību un ņemot vērā to, ka veselības veicināšanas un slimību profilakses centieni var uzlabot dzīves kvalitāti;
46. Kopīgi strādāt, lai īstenotu Eiropas sociālo tiesību pīlāra principus visu vecumu cilvēkiem, jo īpaši principus, kas saistīti ar tiesībām piekļūt kvalitatīviem veselības un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumiem, vecumdienu ienākumiem un pensijām, tiesībām uz dzimumu līdztiesību, personu ar invaliditāti iekļaušanu un vienlīdzīgām iespējām;
47. Izstrādāt ilgspējīgus un pienācīgus pasākumus solidaritātes un taisnīguma nodrošināšanai paaudžu vidū un paaudzes ietvaros, stiprinot ilgtspēju un arī sociālo kohēziju un ņemot vērā pašreizējo un nākamo paaudžu vajadzības, gaidas, atbildību un potenciālu;
48. Atzīt, ka lielāks aktīva mūža ilgums cita starpā liek uzlabot ieguldījumus virknē politikas jomu, tostarp mūžizglītībā, darba aizsardzībā, darba vietu un mājokļu pielāgojumos un veselības un ilgtermiņa aprūpē, tādējādi atbalstot Padomes secinājumos "Vecāka gadagājuma cilvēku cilvēktiesības, līdzdalība un labbūtība digitalizācijas laikmetā" ¹⁰ paredzētos pasākumus;
49. Lai paplašinātu vecāka gadagājuma cilvēku pilsonisko un politisko līdzdalību, veicināt dažādu vecuma grupu pārstāvju iekļaušanu visos publisko lēmumu pieņemšanas procesa posmos, tādējādi izvērsot vecāka gadagājuma cilvēku līdzdalību un atbalstot to ar ieguldījumu mūžizglītībā;
50. Gados vecāku darba ņēmēju īpašajai situācijai PIEVĒRSTIES stratēģiskajā satvarā par drošību un veselības aizsardzību darbā, tādējādi sekmējot labāku novecošanu darbietā;

¹⁰ 11717/2/20 REV 2

51. Īstenot Eiropas Prasmju programmu, veicinot mūžizglītības iespējas visiem, tostarp vecāka gadagājuma cilvēkiem, lai saglabātu un uzlabotu viņu prasmes un tādējādi atbalstītu viņu aktīvu dalību darba tirgū un sociālo iekļaušanu, jo sevišķi attīstot digitālās prasmes – īpaši sievietēm;
52. Veicināt vecāka gadagājuma cilvēku aktīvu pilsoniskumu un dalību Savienības, valsts, reģionālajā un vietējā līmenī;
53. APZINĀT un VEIKT pasākumus, lai mazinātu Covid-19 pandēmijas ietekmi uz aprūpes saņēmējiem, jo īpaši vecāka gadagājuma cilvēkiem, un uz aprūpes sniedzējiem, kā arī uz sabiedrību un ekonomiku kopumā, tostarp uz ilgtermiņa aprūpes nozari;
54. APSVĒRT 2021.–2030. gada stratēģiju par personu ar invaliditāti tiesībām un īpašu uzmanību pievērst vecāka gadagājuma cilvēkiem ar invaliditāti. VIRZĪT šo stratēģiju Savienības līmenī, kā arī dalībvalstīs, lai tā tiktu ņemta vērā, izstrādājot valsts politikas invaliditātes jomā;
55. VEICINĀT debates un dalību sabiedriskajā apspriešanā saistībā ar Zaļo grāmatu par novecošanu, lai vecāka gadagājuma cilvēki varētu pilnībā īstenot savu potenciālu – sākot ar veselīga dzīvesveida un mūžizglītības veicināšanu un beidzot ar veselības un aprūpes sistēmu stiprināšanu;

AICINA NODARBINĀTĪBAS KOMITEJU UN SOCIĀLĀS AIZSARDZĪBAS KOMITEJU:

56. TURPINĀT apsvērumos par savā kompetencē esošajām politikas jomām IEDZĪVINĀT dzīves cikla pieeju;

57. TURPINĀT SEKMĒT savstarpēju mācīšanos un apmaiņīšanos ar paraugpraksi;
58. TURPINĀT izstrādāt uzticamus un starptautiski salīdzināmus rādītājus vecāka gadagājuma cilvēku labbūtības mērīšanai visās politikas jomās, kas ir komiteju kompetencē;

AICINA SOCIĀLĀS AIZSARDZĪBAS KOMITEJU:

59. TURPINĀT kopīgo analītisko darbu ar Eiropas Komisiju jautājumos par pensiju pietiekamību un ilgtermiņa aprūpi un periodiski publicēt kopīgo Ziņojumu par pensiju pietiekamību un kopīgo Ilgtermiņa aprūpes ziņojumu.
-